

3. Answer any **two** of the following. One must be written in Sanskrit with Devanagari Script:

10×2=20

A. i) Explain any **one** of the following verses in Sanskrit language with Devanagari Script:

6×1=6

a) प्रजानामेव भूत्यर्थं स ताभ्यो बलिमग्रहीत् ।

सहस्रगुणमुत्सृष्टुमादत्ते हि रसं रविः ॥

b) वरं पर्वतदुर्गेषु भ्रान्तं वनचरैः सह ।

न मूर्खजनसम्पर्कः सुरेन्द्रभवनेष्वपि ॥

ii) Amplify any **one** of the following in Sanskrit language with Devanagari Script:

4×1=4

a) क ईप्सितार्थस्थिरनिश्चयं मनः

पयश्च निम्नाभिमुखं प्रतीप्येत् ।

b) न हि प्रवक्तुमिच्छन्ति मृषा हितैषिणः ।

B. “हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः” —Show how the speech of वनेचर will be at the same time benevolent (हितम्) and attractive (मनोहारि).

10

C. Estimate the excellence of गीतगोविन्दम् in the field of Sanskrit Lyrical Poetry.

10

D. Describe the austerities (तपस्या) performed by पार्वती after कुमारसम्भवम् ।

10

97/Sans/H/I

UG-I/1st Sem/SANH/CC-T-I/18

U.G. 1st Semester Examination - 2018

SANSKRIT

(HONOURS)

Course Code : SANH/CC-T-I

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. निम्नलिखितानां प्रश्नानां मध्ये कस्यचन दश प्रश्नस्य उत्तराणि संस्कृतभाषया

देवनागरीलिप्या पूर्णवाक्येन प्रदेयानि :

2×10=20

i) ‘रघुवंशम्’ महाकाव्यस्य उत्सः कः ? अस्मिन् महाकाव्ये कति सर्गाः सन्ति ?

ii) रघुवंशस्य मंगलाचरणं श्लोकं लिख्यताम् ।

iii) कुमारसम्भवस्य प्रसिद्धः टीकाकारः कः ? तस्य टीकायाः नाम किम् ?

iv) तपस्यारतायाः पार्वत्याः शय्या कीदृशी आसीत् ?

v) पार्वत्याः पुराविदप्रदत्त नामान्तरं किम् ? अस्य नामकरणस्य कारणं किम् ?

vi) ‘रघुवंशम्’ महाकाव्यस्य प्रथमसर्गस्य नाम किम् ? अस्मिन् महाकाव्ये कस्य वंशस्य विवरणं लभ्यते ?

97/Sans/H/I

[4]

[Turn over]

vii) 'किरातार्जुनीयम्' महाकाव्यस्य शुभारम्भणं केन शब्देन भवति ?
अस्य शब्दस्य प्रयोगस्य कारणं किम् ?

viii) युधिष्ठिरेण द्वैतवने को मिलितोऽभवत् ? तन्मतेन कीदृशं वाक्यं
दुर्लभम् ?

ix) 'अदेवमातृकाः' पदस्य कोऽर्थः ? कुरुप्रदेशस्य विशेषणरूपेण अस्य
पदस्य प्रयोगस्य तात्पर्यम् आलोच्यताम् ।

x) नीतिशतकानुसारेण समाजे मनुष्याः कतिविधाः ?

xi) के मर्त्यलोकास्य भारभूताः भवन्ति ? पृथिव्यां ते केन प्रकारेण
विचरन्ति ?

xii) नीतिशतकानुसारेण विदुषः प्रति राज्ञः आचरणं वर्ण्यताम् ।

xiii) गण्डीस्तीव्रगाथा केन विरचिता ? अत्र ग्रन्थे कियन्तः श्लोकाः
विद्यन्ते ?

xiv) मेघदूतं केन छन्दसा विरचितम् ? मेघदूतस्य नायकः कः ?

xv) महाकाव्यस्य नायकः कीदृशी भवति ?

2. Answer any **four** of the following questions:

$$5 \times 4 = 20$$

i) Translate into Bengali or English (any **one**):

$$5 \times 1 = 5$$

a) मन्दः कवियशःप्रार्थी गमिष्याम्युपहास्यताम् ।

प्रांशुलभ्ये फले लोभादुद्वाहुरिव वामनः ॥

b) कदाचिदासन्नसखीमुखेन मनोरथज्ञं पितरं मनस्विनी ।

अयाचतारण्यनिवासमात्मनः फलोदयान्ताय तपःसमाधये ॥

ii) Translate into Bengali or English (any **one**):

$$5 \times 1 = 5$$

a) कृतारिषड्वर्गाजयेन मानवीमगम्यरूपां पदवीं प्रपित्सुना ।
विभज्य नक्तदिवमस्ततन्द्रिणां वितन्यते तेन नयेन पौरुषम् ॥

b) अज्ञः सुखमाराध्यः सुखतरमाराध्यते विशेषज्ञः ।
ज्ञानलवदुर्विदधं ब्रह्माऽपि तं नरं न रज्जयति ॥

iii) Derive the following words (any **one**):

$$5 \times 1 = 5$$

प्रजाः, तितीर्षुः, दिदृक्षवः, आचारितुम्, अधिगम्य, विशंकमानः,
दुर्विदधम् ।

iv) Account for the case-ending of the underlined
words (any **five**):

$$1 \times 5 = 5$$

a) तितीर्षुः दुस्तरं मीहादुदुपेनास्मि सागरम् ।

b) ज्ञाने मौनं क्षमा शक्तौ ।

c) तथा समक्षं दहता मनीभवम् ।

d) अयाचतारण्यानिवासमात्मनः ।

e) द्विषां विघाताय विघातुमिच्छतः ।

f) स किंस्वा साधु न, शास्ति योऽधिपम् ।

g) लभेत सिकतासु तैलम् ।

v) Write short notes on (any **two**):

$$2 \frac{1}{2} \times 2 = 5$$

बुद्धचरितम्, रावणवधमहाकाव्यम्, नैषधचरितम् ।

vi) Write notes on (any **one**):

$$5$$

मेघदूतम्, गीतगोविन्दम् ।